

Dějepis

- Neolitická revoluce – přechod od lovu a sběru k zemědělství
- Změna životního stylu (z kočovného na usedlý)
- Protohistorie – před vynálezem písma
- Historie – po vynálezu písma
- Sumerové (oblast Mezopotámie) – první písmo (klínové), kolo, oheň, pivo, základy matematiky
- Epos o Gilgamešovi – hledal nesmrtelnost
- Vytvořili městské státy

Starověký Egypt

- Severní Afrika, Nil
- Horní a dolní Egypt
- 4 100 let před naším letopočtem – sjednocen
- Faraon – panovník
- Stará x Střední říše
- Hieroglyfy – egyptské slavnostní písmo
- Písmo démotické – lidové

cheopsova pyramida

džoserova pyramida

Persie

- Velká starověká říše
- Centrum v dnešním Íránu
- 5 století před naším letopočtem
- Bitva u maratónu (vítězství Athén)
- Bitva u Thermopylu (prohra Sparty)
- Peršané nakonec poraženi – vytlačeni z Řecka
- 5 stol před naším letopočtem – peloponéská válka – Sparta x Athény

Makedonie

Alexandr Veliký (Makedonský) 4 stol před naším letopočtem

Filip Makedonský

- ovládl Řecko

- Markomani – Marobud – první člověk u kterého vím jméno na našem území (germáni)

První státní útvary na našem území

Stát

- Obyvatelé
- Území
- Vláda

Stěhování národů – v 6. stol sem přicházení Slované

- 7. stol – Sámova říše – z počátku proti Avarům (Hunové)
- Sámo – Franský kupec
- Později konflikt s Franskou říší
- Po jeho smrti – zřejmě rozpad říše

833–906 – Velkomoravská říše (Velká Morava)

Významným panovníkem např. kníže Svatopluk, za jeho předchůdce – příchod slovanských věrozvěstů Konstantina (Cyril) a Metoděje (šíření křesťanství)

- Počátkem 10. století zánik říše pod útoky Maďarů

Počátky Přemyslovců

- Přemysl oráč – legendární zakladatel dynastie
- kníže Bořivoj – 9. století – první doložený Přemyslovec – byl křesťan
- kníže Václav
 - 10. století
 - Zavražděn bratrem Boleslavem – zřejmě spor o vládu (mocenské důvody)
 - Prohlášen za svatého – ochránce české země

TEST

Stoletá válka (14-15 století)

- Konflikt **Francie x Anglie**
- Důvody: spor o Francouzskou korunu, spor o Flandry (odbytí¹ anglické vlny)
- Zpočátku převaha Angličanů např. 1346 bitva u Kresčaku (umřel tam Jan Lucemburský)
- Nakonec vítězství Francouzů

Středověká církev

- **Učení o trojím lidu**
 - šlechta (Ty bojuj!)
 - církev (Ty se modli!)
 - poddaní (Ty pracuj!)
- silná kritika církve (bohatství, odpustky, vícepapežství...)
- Jan Milíč z Kroměříže – „Husův předchůdce“ (kritik církve, bohatství a moci vůbec)

¹ Místo kde se obchoduje

Středověká města

- centra řemesel a obchodu
- na město povyšoval obec panovník a udělil tzv. Městská práva např.:
 - **právo várečné** – vařit pivo
 - **právo hrdelní** – pravomoc uložit trest smrti
 - **právo útrpní** – mít kata (právo mučit)
 - **právo hradební** – město mohlo mít hradby
 - **právo mílové** – v určité vzdálenosti od města nesměla být konkurence
- Kutná Hora – druhé nejvýznamnější středověké město v českém království
- Báseň o Kutné Hoře:

„Říká se o nás,

Že od moře po moře,

Není tolik kurev jako v Hoře“

- Kutná Hora – Ložiska stříbrné rudy, pražský groš, dnes na seznamu kulturního dědictví UNESCO

Jan Hus

- Husitství – náboženské, sociální a politické hnutí
- 1. polovina 15 stol.
- Jan Hus - *1370–1415
- Univerzitní mistr, kazatel, (Betlémská kaple)
- Kritik nešvarů v církvi – bohatství, odpustky...
- Kostnický koncil – řešil primárně více papežství a upálení Jana Husa – 6.7 1415
- O rok upálen jeho přítel a spolupracovník – Jeroným Pražský

Husitské války

- 1419 - pražská defenestrace – proti odpůrcům přijímání podobojí
- Smrt Václava IV. – Češi odmítají Zikmunda Lucemburského
- Výpravy Zikmunda + křížové výpravy proti husitům – vesměs poraženy (Žižka, Prokop Veliký)
- Rozpory mezi husity – umírnění x radikální – 1438 Bitva u Lipan – porážka radikálů
- Zikmund českým králem, povoleno přijímání podobojí

Podlipanské období (15. století)

- Zikmund Lucemburský byl krátce českým králem
- Jeho smrtí vymírají Lucemburkové – po meči
- Na český trůn se přisrali Habsburkové
- Nezletilý Ladislav Pohrobek – (zemským správcem Jiří z Poděbrad)
- Po smrti Pohrobka – Jiří Českým králem – neuskutečněný plán – evropská organizace (odpor papeže)

Jagellonci na českém trůnu (15. – 16. století)

- Vladislav (1471-1516) – Král „Dobře“
- (Dan) Slabý panovník, roste moc šlechty
- V této době začíná šlechta podnikat – **pivovarnictví (spor s královskými městy), rybníkářství**

- Ludvík Jagellonský (1516-1526)
- Evropa ohrožena turky – umírá v bitvě u Moháče
- Jagellonská Gotika – např. Chrám sváté Barbory v Kutné Hoře, Vladislavský sál na Pražském hradě

Zámořské plavby (15.-16. stol.)

- **Hlavní úlohu Španělé a Portugalci**
- Bartolomeu Dias – dosáhl mysu Dobré naděje (u Afriky)
- Vasco Gama – doplul okolo Afriky do Indie
- Kryštof Kolumbus – Janovan ve španělských službách, plavba západním směrem, 1492 – doplil do Ameriky

Habsburkové u nás

- 1526-1918
- Např. Rudlof II. – sídlil v Praze
- Rudolfínské sbírky (sbírky umění)
- Podpora vědců (Tycho Brahe, Jan Kepler), alchymistů, umělců

TEST

Bitva na Bílé hoře

- **Rudolfův majestát** – zaručoval náboženskou svobodu (povoleno i nekatolictví)
- Za císaře Matyáše byl porušován -> roku 1618 – defenestrace císařských úředníků
- Českým králem – Fridrich Falcký (zimní král) -> 1620 bitva na bílé hoře – porážka českého povstání – návrat Habsburků na český trůn

Poprava 27 českých pánů

- PŘÍŠTĚ!

Anglická revoluce

- Král byl popraven
- Idk nějakej člověk co zavedl že velitel nebo idk generál může být kdokoli a jsou stejný uniformy
- Ještě dohledám nebojte 😊

Vznik USA

- Severní Amerika – od 16. století kolonizace evropskými osadníky
- Východní pobřeží Ameriky – 13 anglických osad = anglické kolonie
- Anglie omezuje rozvoj kolonií -> rozpory – válka za nezávislost (americká revoluce)
- Porážka Anglie – vznik USA – **republika** – prezident G. Washington

Situace u nás po 30leté válce

- Velký úbytek obyvatelstva -> zvyšování dávek, které musí poddaní odvádět svým pánům
- Zvyšování robotní povinnosti – až 5 dnů/týden
- **robotní patent císaře Leopolda – max 3 dny/týden (v případě potřeby i více)**

- postavení podaných moc nezlepšil -> nevolnická povstání

Osvícenský absolutismus

- Marie Terezie (1740-1780)
- Války s pruskem – ztráta Slezka
- Reformy – Školní docházka, soupis obyvatel, půdy (katastr)
- Josef 2. (1780-1790) – toleranční patent – povoloval nekatolictví
- Zrušení nevolnictví

Velká Francouzská revoluce

- Šlechta – 270 poslanců
- Církev – 290 poslanců
- 3. stav – 580 poslanců (97 % obyvatelstva)
- **Ludvík XIV.**
- **Špatná ekonomická a politická situace**
- **Král svolává parlament (generální stavy) – spor král X parlament**
- Práce na ústavě (má omezit moc krále)
- **Později král svržen -> republika (později poprava)**
- 1713-1790 – období teroru – mnoho poprav odpůrců revoluce (skutečných i neprávem obviněných)

Napoleon Bonaparte

- 18–19 století
- Vojevůdce, císař
- Neúspěch proti Británii – bitva u Trafalgaru (námořní)
- Úspěchy na kontinentu – např. 1805 u Slavkova (Morava) – porazil Rakousko a Rusko
- Neúspěšné tažení do Ruska – ztráta velké armády
- 1813 bitva národů **u Lipska** -> internace na Elbě -> útěk -> 1805 porážka u **Waterloo** – internace na sv. Heleně

Situace po napoleonských válkách

- 1814–1815 – Vídeňský kongres řešil uspořádání Evropy po Napoleonských válkách
- Rakousko v 1. pol. 19 století – policejní stát:
 - Špiclování
 - Porušování listovního tajemství (čtení dopisů)
 - Cenzura tisku, knih
- Klesající úroveň školství – např. zákaz styku se zahradničím

Sjednocení Německa

- Nejsilnější německý stát bylo Prusko
- Helmuth von Moltke starší – v čele pruské armády
- Snaha o sjednocení Německa – politické a ekonomické důvody
- Prusko-rakouská válka – 1866 bitva u Hradce Králové – vítězství Prusů
- Prusko-francouzská válka – porážka Francie => 1871 ve Versailles – bylo vyhlášeno sjednocené německé císařství (císař Vilém 1.)
- Otto Von Bismarck

1. Světová válka

- 1914 – 1918
- Začátek – vyhlášení války Rakouskem-Uherskem Srbsku
- Atentát na následníka trůnu Františka Ferdinanda De Este
- Dvě válčící strany:
 - **Dohoda** – Velká Británie, Francie, Ruské Impérium, Itálie, Japonsko, USA...
 - **Centrální Mocnosti** – Německé císařství, Rakousko-Uhersko, Osmanská říše, Bulharsko

Okupace Porúří (Německo 1923)

- Německo se opožďuje se splátkami reparací => Francie a Belgie => obsazuje průmyslové Porúří => zhroutil německé ekonomiky => **hyperinflace (znehodnocení peněz)**
- 1924 – Francie okupaci ukončuje

Německo 1933

- **1933 - A. Hitler jmenován Říšským Kancléřem / Předseda Vlády**
- Požár Říšského směru - Nacisté obviňují komunisty -> perzekuce (pronásledování), zákaz, koncentrační tábory
- Zmocňovací zákon - umožňuje vládě vydávat zákony bez nutnosti schválení parlamentem

- 1915 – Fr. Neumann – MittleEuropa
- Deutschbohmen – richtenberg
- **Kdo nás okupoval od března – Němci**

Sudetští Němci

- Němci žijící v pohraničí českých zemí – čeští Němci
- 1918 – vznik čsr – sudetští Němci se pokusili neúspěšně odtrhnout
- Po nástupu Hitlera – vyostřování sudetoněmecké otázky
- **1938 – Mnichovská konference (dohoda) – Německo, Itálie, velká Británie, Francie**
- **čsr je nucena odevzdat pohraničí Německu**
- březen 1939 – okupace českých zemí – protektorát Čechy a Morava